T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/210
KARAR NO : 2024/305
KARAR TR : 08/07/2024

ÖZET: Maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ.H.Ö
Vekili : Av. G. A
Davalı : Ankara İl Emniyet Müdürlüğü (Gölbaşı İlçe Emniyet Müdürlüğü)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, 29/04/2023 tarihinde Ankara ili, Gölbaşı ilçesi, Haymana Bulvarında müvekkilinin sevk ve idaresindeki... TD ... plakalı aracın karıştığı maddi hasarlı trafik kazası sonucunda, Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce düzenlenen 29/04/2023 tarih ve 95290 kaza sıra numaralı Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının, hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Gölbaşı (Ankara) Sulh Ceza Hakimliği 05/05/2023 tarih ve D.İş.No.2023/976 sayılı kararı**le, talebin görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı yapılan itiraz üzerine, Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği 07/06/2023 tarih ve D.İş.No:2023/5438 sayılı kararı ile, itirazın reddine kesin olarak karar vermiş bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Trafik kazası tespit tutanağının, kazaya karışan taraflar arasında çıkması muhtemel hukuki yahut cezai uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak, kazanın oluşumu ve olayla ilgili bilgiler içeren ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belgelerden olduğu,

5235 sayılı Kanun m.10'da Sulh Ceza Hakimliğinin görevlerinin sayıldığı, bu kanun ve bu kanunun atıf yapmış olduğu ilgili diğer kanunlarda kaza tespit tutanağının iptalinin Hakimliğimizin görev alanına gireceği yönünde hüküm bulunmadığı, kaldı ki 5326 sayılı Kanunda sayılan idari yaptırım olarak kabulünün mümkün olmadığı,

Kaza nedeniyle sürücüler hakkında adli yargının görev alanına giren hususlarda uyuşmazlık başlatılması durumunda ilgili merci tarafından keşif yapılmak suretiyle kusur durumunun tespiti yoluna gidilebileceği, bu durumda alınacak ilamların kusur durumuna ilişkin esaslı karar niteliğinde olduğu, kaldı ki merci tarafından verilen karara karşı kanun yolu incelemesinde kaza tespit tutanağına itirazların ileri sürülebileceği, başvuranın kaza tespit tutanağının kaldırılması ve yeniden tespit edilmesine ilişkin isteminin tespit davası açmak suretiyle gerçekleştirilebileceği,

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2020/307 Esas, 2020/348 Karar sayılı ilamına göre idari işlem niteliği bulunmayan iş bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek olduğu,

Trafik kazası tespit tutanağının idari işlem niteliğinde olduğu, bu sebeple maddi hasarlı kaza tespit tutanağının iptaline ilişkin istemin Sulh Ceza Hakimliğinde görülmesi olanağının bulunmadığı, idari işlem niteliğinde olan trafik kazası tespit tutanağının iptaline ilişkin istemin idare mahkemesinin görevinde bulunduğu,

Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 10/10/2013 tarih, 2013/17635-23320 E.-K., Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 2011/13761 Esas, 2012/14278 Karar, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2006/13872 Esas, 2007/1062 Karar ve Anayasa Mahkemesi'nin 20/06/2015 tarih, 2013/5619 sayılı, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Ceza Dairesinin 2022/528 Esas, 2022/621 Karar sayılı ilamları doğrultusunda Hakimliğimiz görev ve yetki alanında bulunmayan talebin reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 21. İdare Mahkemesi 08/08/2023 tarih ve E.2023/1235, K.2023/1065 sayılı kararı**ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun83., 110. ve 114.; 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin154.ve156. maddelerine yer verdikten sonra, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi 28/12/2023 tarih ve E.2023/2118, K.2023/2066 sayılı kararı ile itirazın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Olayda, yukarıda metni aktarılan hükümlerin birlikte incelenmesinden, maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik"* başlığını taşıyan 83. maddesi şöyledir:

"Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretledikten ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretlemeler yapılıp araç ve ölüler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarda aranacak şartlar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir."

6. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Suç ve ceza tutanakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/13 md.)

(Değişik birinci fıkra: 3/5/2006-5495/3 md.) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenlenir.

Birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

(Değişik fıkra: 3/11/1988-3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga beşinci fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga altıncı fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga yedi ve sekizinci fıkralar: 3/11/1988 – 3493/48 md.)

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 3/7/2003-4916/32 md.) Trafik para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir"

8. 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, *"Trafik Kazalarına El Konulması"* başlıklı 154. maddesi şöyledir:

"Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek "Kaza Tespit Tutanağı" düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma),

El konulur.

Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

b) Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde;

Trafik zabıtası ve genel zabıta; iz ve delilleri bozmayacak şekilde belirleyip işaretledikten ve gerekli tespitleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü veya ölümle sonuçlanabilecek şekilde yaralanmalı bir kazaya neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçit verilemiyor ise; cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretleme ve tespitler yapılarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır."

9. Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, *"Trafik Kazalarına ilişkin işlemler"* başlıklı 156. maddesi şöyledir:

" (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

a) Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi

1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanağa kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu işlenir.

Trafik Kazası Tespit Tutanağı; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

2) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabıtanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor şeklinde de düzenlenebilir.

Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiğini belirtirler.

4) Karayolu üzerinde ölüm veya yaralanma ile sonuçlanıp, olay yerindeki iz ve delillerin tespit ve değerlendirilmesi sonucunda trafik kazası olduğu anlaşılan durumlarda; kazaya karışan taraf veya unsurlardan birinin, birkaçının ya da tamamının olay yerinden ayrılmış olması halinde de trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

5) Önceden meydana gelmiş veya olay yerinden kaldırılmış araçların karıştığı ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karışanlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere başvurmaları suretiyle yapılır.

Ancak;

Can, mal ve trafik güvenliğini etkileyen veya yolun trafiğe kapandığı maddi hasarlı trafik kazalarında, kazaya karışanların kazanın oluşuna göre iz ve delilleri işaretleyerek, mümkün olduğu takdirde olay yerinin fotoğraflarını çekerek araçlarını en yakın ve uygun yerlere çekmeleri,

Karayolu üzerinde birden fazla sayıda aracın karıştığı sadece maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların bu Yönetmelik çerçevesinde Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı düzenlemediği trafik kazalarında; taraflara ait araçlardan en az birinin olay yerinde bulunması ve olay yerindeki iz ve delillerden kazanın oluşumu ile o yerde meydana geldiğine kanaat getirilmesi,

hallerinde görevlilerce trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

b) Kaza istatistikleri

Kazaların nedenlerini tespit etmek ve alınacak tedbirlerin belirlenmesinde kullanılmak üzere, trafik kazası tespit tutanaklarındaki bilgilerden yararlanılarak, kazaya el koyan birimlerce örneğine uygun istatistik formu düzenlenir.

Düzenlenen istatistik formları, her ilde şehiriçi trafik denetleme şube müdürlüklerinde toplanarak, il genelinde değerlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 08/07/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava, Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce düzenlenen 29/04/2023 tarih ve 95290 kaza sıra numaralı Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

13. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

14. Bu düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği taşımayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek nitelikte olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

15. Bu durumda, davacı tarafından, trafik kazası tespit tutanağına itirazen açılan ve idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmayan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Gölbaşı (Ankara) Sulh Ceza Hakimliğinin 05/05/2023 tarih ve D.İş.No.2023/976 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna,

B. Gölbaşı (Ankara) Sulh Ceza Hakimliğinin 05/05/2023 tarih ve D.İş.No:2023/976 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

08/07/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN